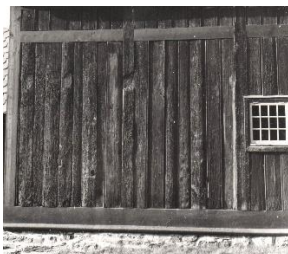

FÅVANG KIRKE

Omvisning 30. august 2016

Informasjon bl.a. fra hjelpeprest i Fåvang fra 1947-1952, Bjarne Nordheim, og prost i Sør-Gudbrandsdalen fra 1972, Lorentz U. Pedersen. Foto: Lars Tvete og Ivar Nordberg

Stavkirkeplanker (Tiler fra den opprinnelige stavkirken i veggen mot nord) Hjørnestolpene hvilte på en ramme av sviller. Svillene var lagt på stein/mur for å hindre råte. Oventil var disse igjen bundet sammen med et tilsvarende rammeverk (stavlægjer). Mellom disse rammene var veggplankene (tilene) felt inn. Tilene er fulle av graffiti, bumerker og bokstaver fra flere århundrer.

Tiler og rammeverk fra stavkirken.

Bilde fra loftet over sakristiet som ble bygd ca. 1880.

Luke i koret og på vestveggen i det søre tverrskipet.

Lukene kan ha hatt tre funksjoner:

1. Skrifteluke: Fra 1215 skulle hvert myndig medlem skrifte minst en gang i året. Helst skjedde dette før påske. Det ble derfor stor pågang i perioder. Luka er av passe størrelse og plassering for dette formålet.
2. «Lepraluke»: For å gi spedalske alter-sakramentet. Passe størrelse og plassering også for dette formålet.
3. Lys-luker: Lukene hadde til formål å skaffe lys og luft i et mørkt lokale. Stavkirkene var så mørke at man ofte måtte bruke talglys og oljelamper for å finne fram.

Graffiti (Fra 1200-tallet. På begge sider i koret.)

Noen mener at figurene forestiller løver, mens andre mener det er hester. Hensikten med slike figurer er ikke klarlagt. Bildene kan både betraktes som forskjønning og som opposisjon mot kirka. Vestportalen i den gamle stavkirken har trolig hatt slike figurer i treskurden.

Krusifikset.

1. Noen (bl.a. Norheim) mener at dette krusifikset også har stått i den gamle stavkirken. Likhhet med det kjente Olstad-krusifikset fra Vestre Gausdal i ung-gotikk stil, som nå er på Nordiska Museet i Stockholm. Krusifikset i Fåvang er sannsynligvis fra høg-gotikken og kan være en etterligning av Olstad. (Tilsvarende i Sødorp, Kvam og Kvikne.)
2. Kan være skåret av Christen Listad (1726-1802)

Krusifikset skal først ha vært plassert over kordøren

Altertavle i renessanse-stil (Fra flytting/restaurering ca. 1650?):

8 felter i to rader. Nederste fra venstre: 1. Moses med steintavlene, 2. Jesus i Getsemane, 3. Jesus med tornekrone og purpurkappe, 4. Aron med røkelseskarret. Øverst: 1. Jesus som den gode hyrde, 2. Jesus på korset, 3. Jesus oppstandelse og 4. Jesus med rikseple. Bildene forteller om den lange linjen i frelseshistorien fra lovgiveren Moses til lovoppyfilleren Kristus. Nederst er det to felt, øverst ett felt alle med en engel.

Tavla ble restaurert i 1703. Presten da var Otta Ørbech. Hans navn står på tavla. Restaurert siste gang i 1949-51. Forgylling og trist grønn farge ble byttet ut med grått og blått.

Prekestolen. (Fra samme tidsperiode som altertavlen)

Fem felter fra venstre: 1. En mann med stokk (apostelen Jakob), 2. En med sverd (Paulus), 3. En med rikseple (Jesus), 4. En med nøkkel (Peter) og 5. En med staup/kalk (Johannes) Under bildene står det femdelte skriftordet: «på alt det som er hørt---er dette endtalen--- Fryct Gud---og hold hans Bud---Det bør hvert menniske gjøre»

De malte feltene på prekestolen blir vurdert som større kunst enn feltene på altertavla. Prekestolen ble restaurert av Johan Amrud i 1949-51

Portal til prekestolen.

Samme alder som prekestolen. Var før plassert over oppgangen til prekestolen.

Døpefat av tinn.

Merket «F.N.B.K. 1684» Fatet er ikke nevnt i eldre inventarlistene. Noen døpefont er heller ikke nevnt, selv om alle kirker hadde det. (Kleberstein i Ringebu)

Madsvee-tavlene (votiv-tavler):

Eldste fra 1684. Jesus i Getsemane. Tre apostler ligger og sover. En krigerflokk med våpen kommer marsjerende ut fra en borg. Tekst: «Till Guds Ære, oc denne Kiercke til beprydelse, haffuer Ærlig og Gudfryctige Mass Olsen Massue, giffuit denne taffle 1684»

Den andre fra 1694: Todelt. Feltet t.v. illustrerer trolig lignelsen om den bortkomne sønnen. Mesteren sammen med flere mennesker i et lite rom, Han forklarer noe til dem, mens en yngre mann med et knyte på ryggen går ut av en dør. Den høyre del av bildet viser en tårnrik kirke med fjell bak. Dette symboliserer det fremmede landet med alle fristelser. Tekst: «Gud Till ære kiercken til beprydelse. Eer Denne Tafle giffuen til Wigs Kiercke I Fodewangs Annexe, giefet af Den Danne Quinde, Mari Massue, Anno 1694» Maler ukjent
Å gi «kirketavler» ble en skikk på slutten av 1600-tallet. En rekke malere var sysselsatt med å lage slike tavler, blant andre flere medlemmer av presteslekten Munch i Vågå. Meningen med tavlene var nok ikke bare «till Guds Ære oc Kiercken till Beprydelse», et bimotoiv var nok også å gi giveren sin del av hederen samt at de ønsket å få noe tilbake fra Gud som f.eks. god helse for kropp og sjel. Dette minner oss om den katolske tankegang.

Madonnabildet.

Malt av Eggert Munch fra Vågå (ca.1685-1764). Bildet kom til kirken i 1732. Eggert var sønn til prest, maler og kobber-stikker Henning Sigvardssøn Munch (1646-95/96) og Anna Glostrup. (1645-1731/32) Tekst: «Gud till Ære, Kircken till Prydelse. Er denne tavle gifen til Fodewangs Anex, i Ringbo, af Peder Elingsen Tofte, og Hans Hustrue Maren Endresdatter Anno 1732»

Kongemonogrammet: Christian VII (1749-1808 konge i Danmark/Norge 1766-1808), i korskillet. Fra 1789.

Monogrammet kom nå i korbuen i stedet for krusifikset. Monogrammet er et verk av Kristen Erlandsen Listad (1726-1802) også kalt «Blomstermesteren fra Ringebu». Listad bodde på Haugen (Klokkerhaugen) i Ruste og var klokker i Sør-Fron. Han sies å ha Lars Borg som forbilde. Borg har laget monogrammet i Ringebukirka.

Kristusfigur.

Den triumferende Kristus med rikseple og krone. Når denne figuren kom til kirka er ukjent, men sannsynligvis kom den sammen med monogrammet. Skal også være skåret av Listad, men et langt dårligere arbeid enn monogrammet.

Minnefjøl: Under restaureringen av kirken ca. 1900 ble kistene i gravkjelleren under golvet tatt opp og lagt i grav utenfor kisten. Alle var visstnok fra offisersfamilien Kraft på øvre Sylte. En vakkert malt minnefjøl over et barn i slekta henger nå i sakristiet. Barnet er Hans (Hansen) Berg f. 29. april 1757, d. 13. mars 1762. «Etter at hand nyelig var hjem Kommen fra Kiøbenhavn hvor hand med sine Kiere foreldre Hans Berg og Maren Kraft havde været et aars tid i meden hans Fader of hans Kongelige Majestet blev beskikket til Holstz Førster her i Norge»

Holtzførster er en forstmann. Maren var eldste barn, av i alt 18, til kaptein Christian Christoffersen Kraft (1713-1788) og Margrethe Fredrichsdr. Monrad (1715-1773). Chritian var sønn av sogneprest Christoffer Jensen Kraft (1713-1788).

Det nye interiøret fra 1949-51.

Fargene ble valgt etter gjenfunne dekorasjoner. Konsulent Finn Kraft sto for fargevalg, marmorering og for tegning av alterring-teppe. Mye av malingen ble gjort av Johan Amrud. Han lagde også nummertavlene med utskjæringer samt utskjæringene av vingene på orgelprosjektet. Akantusranken og den store rosa er brukt som motiv. Vevingen av tepper er gjort av Brit Bakken Jordet fra Lom.

I 1954 kom pipeorgelet på plass gitt av Ringebu kommune, utflyttede til Amerika og kjøpmann Hallvard Bø